

**STOSOWAĆ CZY NIE STOSOWAĆ? OTO JEST PYTANIE.
DESKRYPTORY BIBLIOTEKI NARODOWEJ JAKO PROPOZYCJA ZMIAN
W OPRACOWANIU ZBIORÓW W OPINII BIBLIOTEK
PAŃSTWOWYCH WYŻSZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH W POLSCE**

**TO APPLY OR NOT TO APPLY? THAT IS THE QUESTION.
DESCRIPTORS OF THE NATIONAL LIBRARY AS A PROPOSAL OF CHANGES
IN THE DEVELOPMENT OF SETS IN THE OPINION OF THE LIBRARIES
OF HIGHER VOCATIONAL SCHOOLS IN POLAND**

Katarzyna Cyran^{1(A,B,C,D,E,F)}, Cezary Borkowicz^{1(B,C)}, Wojciech Kowalewski^{2(A,D)}

¹Biblioteka Akademicka PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
Academic Library Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska

²Uniwersytet Jagielloński, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Jagiellonian University, Faculty of Management and Social Communication

Cyran, K., Borkowicz, C., Kowalewski, W., (2019). Stosować czy nie stosować? Oto jest pytanie. Deskryptory Biblioteki Narodowej jako propozycja zmian w opracowaniu zbiorów w opinii bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce/To apply or not to apply? That is the question. Descriptors of the National Library as a proposal of changes in the development of sets in the opinion of the libraries of Higher Vocational Schools in Poland, *Rozprawy Społeczne/Social Dissertations*, 13(2), 97-109. <https://doi.org/10.29316/rs/113317>

Wkład autorów/
Authors' contribution:
A. Zaplanowanie badań/
Study design
B. Zebranie danych/
Data collection
C. Dane – analiza i statystyki/
Data analysis
D. Interpretacja danych/
Data interpretation
E. Przygotowanie artykułu/
Preparation of manuscript
F. Wyszukiwanie i analiza
literatury/
Literature analysis
G. Zebranie funduszy/
Funds collection

Streszczenie

Wstęp. Celem artykułu jest zaprezentowanie opinii katalogerów pracujących w bibliotekach państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce na temat deskryptorów Biblioteki Narodowej (dBN), przedstawienie danych dotyczących stosowania wybranych standardów Resource Description & Access (RDA) w procesie opracowania zbiorów oraz informacji na temat systemu bibliotecznego. **Materiał i metody.** Badania przeprowadzono w maju i czerwcu 2018 roku. Dane zostały przygotowane na podstawie ankiety, wysłanej do 33 bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce. Zarejestrowano odpowiedzi z 14 instytucji (42%). **Wyniki.** Większość bibliotek, które stosowały JHP BN stosuje obecnie dBN i ma pozytywną opinię na ich temat. Przeważająca część stosuje wybrane standardy RDA. Wyszukiwanie w katalogach OPAC tylko w niewielu przypadkach opiera się na wyszukiwaniu fasetowym, nie wszystkie systemy dają taką możliwość, a wymiana oprogramowania wiąże się z dużymi nakładami finansowymi. **Wnioski.** Uzyskane wyniki pokazują, że biblioteki, które odpowiedziały na ankietę, są otwarte na zmiany, chętnie stosują nowe standardy i starają się sprostać potrzebom odwiedzających je użytkowników.

Słowa kluczowe: Deskryptory Biblioteki Narodowej, standardy RDA, wyszukiwarka fasetowa, biblioteki państwowych wyższych szkół zawodowych, katalogowanie

Summary

Introduction. The aim of this article is to present the opinion of catalogue specialists working in state libraries of Higher Vocational Schools (HVS) in Poland about descriptors of the National Library (dNL), presentation of data relating to the application of selected standards of Resource Description & Access (RDA) in the process of development of sets and information about the library system. **Material and methods.** The studies were conducted in May and June of 2018. Data were prepared on the basis of a survey sent to 33 libraries of the Higher Vocational Schools in Poland. The answers were registered from 14 institutions (42%). **Results.** The majority of the libraries which applied JHP BN currently apply dBN and have a positive opinion about them. The majority of them apply selected standards RDA. Search in the OPAC catalogues only in several cases is based on faceted search, whilst not all systems give such opportunity and the exchange of software carries the burden of significant finance means. **Conclusions.** The results show that libraries, which replied to the survey are open to changes, willingly applying new standards and making efforts to meet the needs of users visiting them.

Key words: Descriptors of the National Library, standards of RDA, faceted search engine, libraries of the Higher Vocational Schools, cataloguing

Tabele/Tables: 0

Ryciny/Figures: 6

Literatura/References: 12

Otrzymano/Submitted:
lipiec/July 2018

Zaakceptowano/Accepted:
listopad/November 2018

Adres korespondencyjny: Katarzyna Cyran, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej ul. Sidorska 95/97, 21-500 Biała Podlaska, e-mail: k.cyran@pswbp.pl, tel. 83 344 49 75.

ORCID: Katarzyna Cyran <https://orcid.org/0000-0002-6525-0997>; Cezary Borkowicz <https://orcid.org/0000-0001-5544-351X>

Copyright by: Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Katarzyna Cyran, Cezary Borkowicz, Wojciech Kowalewski

Czasopismo Open Access, wszystkie artykuły udostępniane są na mocy licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-użycie niekomercyjne-na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-SA 4.0, <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Wstęp

„Google Generation” to popularne sformułowanie, które odnosi się do pokolenia młodych ludzi, urodzonych po 1993, dorastających w świecie zdominowanym przez Internet. Wyrażenie to cechuje współczesnego młodego człowieka, którego pierwszym źródłem wiedzy jest Internet i wyszukiwarka Google w przeciwieństwie do wcześniejszych pokoleń, które czerpały swoją wiedzę z książek i bibliotek. Większość studentów, rozpoczynających dzisiaj studia preferuje pisanie na klawiaturze a zdecydowana większość woli czytać z ekranu komputera, niż z papieru (Information behaviour, 2008). Raport Online Computer Library Center (OCLC) podaje, że: 89 procent studentów rozpoczyna wyszukiwanie informacji w wyszukiwarkach internetowych, podczas gdy tylko 2 procent zaczyna od strony internetowej biblioteki. Kolejny wniosek sondażu przeprowadzonego przez OCLC jest taki, że 93 procent respondentów jest zadowolonych lub bardzo zadowolonych z korzystania z wyszukiwarki. Studenci nadal korzystają z biblioteki, ale w mniejszym zakresie, większość z nich trafia do biblioteki tylko po to, by wypożyczyć książkę (Online Catalogue, 2009). Współczesnego użytkownika biblioteki można scharakteryzować w następujący sposób: niecierpliwy, mobilny, mało komunikatywny, preferujący informację w obrazach oraz zasoby elektroniczne. Niechętnie czyta „opasłe tomy” i kieruje się zasadą minimalnego wysiłku włożonego w wyszukiwanie (Stanis, 2018, 4). Użytkownicy są usatysfakcjonowani tym, co można łatwo znaleźć, nie poświęcają wysiłku na szukanie źródeł wysokiej jakości. Jest to zgodnie z obserwowaną w wielu dziedzinach „zasadą najmniejszego wysiłku (principle of least effort)” w nauce o informacji określaną jako „zasada skąpstwa poszukujących informacji”, która jest znana jako prawo Zipfa (Cichoń, Kalinowski, Federowicz, 2014, 14). W naukach o informacji prawo to mówi, że

„każda jednostka wybierze opcję uzyskania informacji, która wymaga najmniejszego wysiłku i zaprzestanie dalszego poszukiwania po uzyskaniu wyników na poziomie akceptowalnym” (Matthews, 2001, 117-118).

Jest to poważny problem dla bibliotekarzy, zwłaszcza biorąc pod uwagę przygotowanie odpowiedniego narzędzia wyszukiwawczego umożliwiającego dotarcie do pożądanej informacji. Czytelnicy ukształtowani przez nowe media oczekują, iż wyszukiwarki (katalogi) biblioteczne będą funkcjonowały podobnie jak wyszukiwarki internetowe. Tradycyjne katalogi nie są dobrze oceniane przez przyzwyczajonych do Google’a czytelników. Raport OCLC podaje, że z punktu widzenia czytelnika tradycyjny biblioteczny katalog jest zbyt trudny w obsłudze i podaje zbyt mało informacji. Wśród respondentów możemy spotkać następujące wypowiedzi:

Introduction

„Google Generation” is a popular formulation which relates to a generation of young people, born after 1993 growing up in a world dominated by the Internet. This expression concerns contemporary young men, whose first source of knowledge is the Internet and Google search unlike previous generations, who drew their knowledge from books and libraries. The majority of students, when starting to study nowadays prefer typing on a keyboard and vast majority prefers reading from a computer screen than from paper (Information behaviour, 2008). According to the Online Report of Computer Library Centre (OCLC): 89 percent of students start searching for information in search engines, while only 2 percent start from the internet website of a library. Next conclusion of the survey conducted by OCLC is that 93 percent of respondents are satisfied or very satisfied with the use of search engines. Students still benefit from the library, but to a lesser extent; the majority of them goes to the library only in order to borrow a book (Online Catalogue, 2009). Contemporary users of libraries can be characterized in the following way: impatient, mobile, uncommunicative, preferring information in images and electronic resources. They unwillingly read “heavy volumes” and follow the principle of minimum effort put into searching (Stanis, 2018, 4). Users are satisfied with anything that can be easily found and are reluctant to devote effort to search for high quality sources. It is compliant with the “principle of least effort”, observed in many fields in the study of information described as “principle of stinginess seekers of the information” which is known as the Zipf law (Cichoń, Kalinowski, Federowicz, 2014, 14). In the study about information this law is as follows:

“Each unit will choose the option of obtaining the information, which requires the least effort and will cease any further search after obtaining the results on an acceptable level” (Matthews, 2001, 117-118).

This is a serious problem for librarians, especially considering preparation of an appropriate search tool allowing to reach the desired information. Readers shaped by the new media expect that search engines (catalogues) of the library will function similar to Internet search engines. Traditional catalogues are not well assessed by accustomed to Google readers. The report of OCLC indicates that from the perspective of a reader traditional library catalogue is too difficult to use and gives too little information. We can find the following expressions among the respondents:

“The services of libraries are very valuable, but I find the needed information much faster on the web and I don't have to leave the house.”

„Usługi bibliotek są bardzo wartościowe, ale znacznie szybciej znajduję w Sieci potrzebną mi informację i nie muszę wychodzić z domu”. „Większość opisów w katalogu jest mało przejrzysta – trudno ocenić, czy informacja jest tą, której szukam”. „Powinno się przeszukiwać wszystkie bazy danych jednocześnie, a nie każdą osobno”. „Katalog mi się podoba, ale brakuje w nim ocen i rekomendacji. Gdy znajdę książki jakiegoś autora, muszę najpierw przeczytać opinie np. w Amazonie, a potem znów wrócić do katalogu, aby sprawdzić, czy książki są dostępne w bibliotece”. „Ciężko jest cokolwiek znaleźć bez pomocy bibliotekarza” (Koszowska, 2009).

Zmiana preferencji wyszukiwania użytkowników, zmiana ich potrzeb i oczekiwań, pojawienie się nowych źródeł, potrzeba gromadzenia i zapewnienia dostępu do zasobów elektronicznych (które są częściej wybierane przez użytkowników) ma istotny wpływ na projektowanie nowych narzędzi w bibliotekach. Nadaje się im różne nazwy: wyszukiwarki fasetowe, multiwyszukiwarki, narzędzia lub serwisy typu Discovery czy Discovery&Delivery obejmują one m.in. możliwość wyszukiwania zintegrowanych zasobów udostępnianych przez bibliotekę intuicyjnie i w jednym okienku (Młodzka-Stybel, 2016, 26). Jedną z najczęściej stosowanych metod organizacji treści w serwisach internetowych, które zawierają duże zasoby danych (sklepy, bazy danych, porównywarki cen), jest właśnie klasyfikacja fasetowa. Jest ona związana nie tylko z organizacją informacji, ale również integruje systemy wyszukiwania informacji, wspiera zachowania informacyjne użytkownika, prezentując filtry ułatwiające wybór odpowiednich cech poszukiwanego obiektu (Skórka, 2014, 93).

Faseta jest terminem zaczerpniętym ze sztuki jubilerskiej stosowanym do oznaczenia ukośnie ściętej krawędzi kamienia szlachetnego. Ranganathan zastosował tę nazwę metaforycznie, chcąc zaakcentować wieloaspektowość zaprojektowanego przez niego systemu klasyfikacji (Bojar, 2002, 60). Oszlifowany kamień dzięki różnym wielkościom faset i kątom ich nachylenia mieni się różnymi barwami. Postrzeganie kamienia zmienia się zależnie od perspektywy. Wielokontekstowy sposób ujęcia organizacji informacji sprawił, iż to właśnie ten termin stał się charakterystycznym wyróżnikiem klasyfikacji wieloaspektowej. Zastosowanie nawigacji fasetowej należy do najnowszych osiągnięć w dziedzinie wyszukiwania informacji. Z zagadnieniem klasyfikacji fasetowej korespondują najnowsze modele wymagań funkcjonalnych dla danych bibliograficznych. Zadaniem katalogu bibliotecznego jest nie tylko umożliwienie użytkownikowi dotarcia do konkretnego dokumentu, ale również dostarczenie mu informacji o dodatkowych zasobach, które mogą go zainteresować, jego rola ma polegać na odkrywaniu wiedzy (Mituś, 2017, 132). Zmieniające się technologie, pojawienie się nowych nośników spowodowało

“Most of the descriptions in the catalogue are too opaque - it is difficult to assess whether the information is what I'm looking for.”

“All databases should be searched at the same time, not each one separately”. “I like the catalogue, but it lacks assessments and recommendations. When I find a book by an author, I must first read the reviews for example on Amazon and then again go back to the catalogue to check whether that particular book is available in the library”. “It is hard to find anything without the help of a librarian” (Koszowska, 2009).

Change of preferences of user search, change of their needs and expectations, the emergence of new sources, the need to collect and ensure access to electronic resources (which are more often chosen by users) has a significant impact on the design of new tools in libraries. We confer to them different names: faceted search engines, multi search engines, tools or services such as Discovery or Discovery&Delivery; these include i.e. the possibility to search integrated resources provided by the library intuitively and in one window (Młodzka-Stybel, 2016, 26). One of the most often used methods of organizing content in internet services which contains large data resources (shops, databases, price comparison websites) is the faceted classification. It is linked not only to the organization of information, but also integrates systems of information search, supports information behaviours of the user, presenting filters which facilitate the choice of relevant characteristics of the wanted object. (Skórka, 2014, 93).

Facet is a term which originates from jewellery art, used to mark diagonally cut edge of a precious stone. Ranganathan used this name metaphorically, wanting to emphasize multifaceted nature of the designed by him the system of classification. (Bojar, 2002, 60). Lustrous stone, thanks to the different sizes of the facet and the angles of their slopes, shimmers with different colours. The perception of the stone changes depending on the perspective. The multi-contextual way of putting organization of the information caused that this term became a characteristic special attribute of multi-faceted classification. The application of the faceted navigation belongs to the latest developments in the field of information search. The latest models of functional requirements for bibliographic data corresponded to the subject of facet classification. The task of the library catalogue is not only to allow the user to reach a particular document, but also to provide information about additional resources, which might be of interest to him, thus its role relies on discovering knowledge. (Mituś, 2017, 132). The changing technologies, the emergence of new media caused that existing rules and formats were not adapted to the description of electronic documents.

wało, że dotychczasowe przepisy i format nie były dostosowane do opisu dokumentów elektronicznych. W rezultacie rozpoczęto prace nad stworzeniem nowych zasad katalogowania. RDA (Resource Description and Access) jest nowym standardem katalogowania zasobów tradycyjnych i cyfrowych opracowanym przez członków Joint Steering Committee (JSC), zasady zostały opublikowane w 2010 r. (Roszkowski, 2016). W RDA zidentyfikowano i dodano elementy, które są używane w opisach zasobów cyfrowych. Twórcy zwrócili również uwagę na potrzeby użytkownika dotyczące znalezienia, zidentyfikowania, wyboru i pozyskania informacji, jakiej poszukuje. W RDA w przejmowaniu danych do opisu stosuje się zasadę „bierz co widzisz”, to pozwala na automatyczne pozyskiwanie metadanych i zaoszczędza czas katalogujących. W praktyce oznacza to między innymi: rezygnację ze skrótów w opisie bibliograficznym oraz w dopowiedzeniach do haseł, podawanie wszystkich odpowiedzialności autorskich związanych z obiektem, rezygnację z zasady trzech polegającej na podawaniu wyłącznie najwyżej trzech autorów, dodawanie wszystkich rodzajów odpowiedzialności przy hasłach łącznie z oznaczeniem autorstwa, uwzględnienie w rekordach bibliograficznych postaci i sposobu dostępu do obiektu (pola 3XX; Mituś, 2017, 134). Bardzo ważną cechą RDA jest elastyczność, uniwersalność i niezależność od formatu, może być stosowany zarówno w formacie MARC21, jak i w bibliotekach cyfrowych wykorzystujących format Dublin Core doskonale również wspiera nawigację fasetową.

Nowe potrzeby wyszukiwawcze i preferencje użytkowników miały istotny wpływ na kształtowanie języków informacyjno-wyszukiwawczych, w Polsce zaowocowało to zmianami w dwóch najbardziej rozpowszechnionych językach przedmiotowych: Język Haseł Przedmiotowych Biblioteka Narodowa (JHP BN) i Język Haseł Przedmiotowych KABA (JHP KABA). Zmiany w przypadku Biblioteki Narodowej doprowadziły do przekształcenia JHP BN w język deskryptorowy. Przyczyniło się do tego wiele czynników, JHP BN był zaprojektowany i przeznaczony do manualnego katalogu przedmiotowego, w wyszukiwarkach fasetowych jego kształt wpływał negatywnie na trafność i kompletność wyników. Uogólniające określniki w systemie fasetowym obniżają trafność wyników i generują nieprawdziwe informacje o liczbie publikacji na dany temat. Deskryptory odwzorowują cechy dokumentu, które stanowią pewne kategorie informacji: przedmiot dokumentu, treść, ujęcie przedmiotu, zakres chronologiczny, zakres geograficzny, cechy formalne, cechy językowo-etniczne, odbiorca zawartości, forma dzieła, rodzaj, gatunek (Mituś, 2017, 135). W opisie dokumentu dąży się do rozbicia poszczególnych elementów, po to, by można je swobodnie ze sobą zestawiać, budując zapytanie w formie faset. Jest to wieloaspektowa prezentacja treści dokumentu. Twórcy wprowadzili wiele zmian w sposobie redagowania haseł, dążąc do

As a result, work started on the creation of the new rules of cataloguing. RDA (Resource Description and Access) is a new standard for cataloguing of traditional and digital resources, developed by members of the Joint Steering Committee (JSC); the rules were published in 2010. (Roszkowski, 2016). Within RDA elements which are used in descriptions of digital resources have been identified and added. The creators have also pointed out to the needs of the user related to finding, identifying, choosing and obtaining information which he or she was looking for. Within the RDA the rule “take what you see” is used for seizing data to description, which allows for automatic obtaining meta-data and saves time of persons performing cataloguing. In practice, this means, inter alia: abandoning abbreviations in bibliographic description and in supplementations to passwords, indicating all author’s responsibilities connected with an item, resignation from the rule of three which consists of giving only at most three authors, adding all kinds of responsibilities in passwords including marking authorship, inclusion in bibliographic records characters and the way of access to the object (fields 3XX; Mituś, 2017, 134). A very important feature of RDA is flexibility, versatility and independence from format, which can be used both in MARC21 format as well as in digital libraries using Dublin Core format, which furthermore perfectly support the faceted navigation.

The new search needs and preferences of the users had significant impact on shaping languages of information and search; in Poland this has resulted in changes in two most widespread subject languages: Language of Subject Passwords National Library (LSP NL), and the Language of Subject Passwords KABA (LSP KABA). Changes in the case of the National Library have led to the transformation of LSP NL into a descriptive language. Many factors contributed to this; LSP NL was designed and intended for manual subject catalogue in faceted search engines, its shape negatively affected the accuracy and completeness of the results. Generalizing determiners in the faceted system reduce the accuracy of results and generate false information about the number of publications on the subject. The descriptors replicate the features of a document which constitute certain categories of information: the subject of the document, content, recognition of the subject, chronological scope, geographical scope, formal features, linguistic-ethnic features, recipient of the content, form of the work, kind, genre (Mituś, 2017, 135). In the description of the document one usually seeks to break down particular elements so that they can be correlated freely with one another, building query in the form of a facet. It is a multi-faceted presentation of the content of the document. The creators have introduced many changes in the way of editing passwords, to pursue simplification, for example, the principle of using terms in the Polish

uproszczenia, jako przykład niech posłuży zasada stosowania terminów w polskiej wersji językowej, preferowanie najbardziej rozpowszechnionej wersji nazwy, rezygnacja z inwersji, nazwy w szyku naturalnym etc. Szczegółowe zasady dotyczące form, języka, pisowni, źródeł przejmowania danych, tworzenia i stosowania deskryptorów Biblioteka Narodowa umieściła we własnym serwisie internetowym, który jest swoistego rodzaju przewodnikiem i formą wsparcia dla katalogerów. Biblioteka Narodowa opracowuje swoje zbiory, stosując tylko dBN od 2017 r., inne biblioteki, które stosowały JHP BN i pobierały opisy bibliograficzne opracowane przez narodową centralę bibliograficzną, stanęły przed dylematem czy modyfikować setki tysięcy haseł, miliony opisów i w rezultacie przez jakiś czas stosować tzw. język mieszany (JHP BN i dBN).

Biblioteka Akademy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej również stanęła przed tym dylematem. Próba dostosowania opisów do nowych standardów RDA zaowocowała pewnego rodzaju hybrydowością na poziomie rekordu bibliograficznego, jak i na poziomie całego katalogu. Jednolitość danych bibliograficznych w bazie nigdy nie będzie stuprocentowa, nie jest możliwe całkowite usunięcie rozbieżności, jest to spowodowane tzw. czynnikiem ludzkim, nawet przy stosowaniu jednolitych zasad katalogowania. Dostosowanie opisów do RDA przyczyniło się do podjęcia decyzji o stosowaniu dBN, a to spowodowało zintensyfikowanie działań mających na celu zmodernizowanie systemu bibliotecznego SOWA MARC21 i doprowadzenie do przejścia na wersję SowaSQL Premium pozwalającego na wyszukiwanie fasetowe. Powszechnie wiadomo, że nie każdy system biblioteczny daje takie możliwości.

Istotą jest bowiem odpowiednie dostosowanie wszystkich narzędzi w systemie bibliotecznym do nowego modelu katalogowania, który wykorzystuje encje. Podstawową tych zmian jest z jednej strony dostęp do bieżącej Centralnej Kartoteki Haseł Wzorcowych (CKHW), a z drugiej zmiana formularzy do tworzenia rekordów bibliograficznych i rekordów wzorcowych. Zmiana dotyczy zarówno uzupełnienia formatki MARC21 o nowe pola RDA (380 i 655, 385 i 386, 336, 337 i 338, 388 i 648, 658), ale w sposób oferujący dostęp do odpowiednich słowników. Ważne są też narzędzia służące do globalnego przekształcania rekordów opracowanych według dotychczasowych przepisów do nowych zasad opartych na zaleceniach w zakresie adaptacji zagadnień formatu RDA.

Biblioteka Akademy jest w trakcie wprowadzania zmian, katalogerzy rozważają możliwość przeprowadzenia retrospektywnej melioracji opisów. Pracownicy Sekcji Gromadzenia i Opracowania Biblioteki Akademickiej postanowili poznać opinię innych katalogerów pracujących w bibliotekach państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce.

language version, preferring the most widespread version of the name, resignation from inversion, names in natural order etc. The National Library has placed on its own internet service detailed rules on the form, the language, spelling, sources of taking over data, creation and use of descriptors, which is a specific kind of guide and a form of support for cataloguing persons. The National Library develops its collections using only dBN from 2017; other libraries which applied LSP NL and downloaded bibliographic descriptions prepared by the national bibliographic headquarters were faced with a dilemma whether to modify hundreds of thousands of passwords, millions of descriptions and, as a result, for some time use the so-called mixed language (LSP NL and dBN).

The Academic Library of the Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska also faced this dilemma. The attempt to adapt the descriptions to the new RDA standards resulted in some kind of hybridity at the level of the bibliographic record as well as at the level of the whole catalogue. The uniformity of bibliographic data in the base will never be 100 percent identical; it is not possible to totally remove discrepancies which is caused by the so-called human factor, even with using uniform rules of cataloguing. An adaptation of the descriptions to the RDA contributed to the decision about using dBN and this caused intensifying of actions aimed at modernization of library system SOWA MARC21 and ended in a conversion to version SowaSQL Premium, allowing for faceted search. It is well known that not every library system gives such opportunities.

The essence of the matter is thus a relevant adaptation of all the tools in the library system to the new model of cataloguing, which is using entities. The basis of these changes is on the one hand access to the current Central File of Model Passwords (CFMP) and, on the other hand, change of forms for creating bibliographic records and model records. Change concerns both complete forms MARC21 of new fields of RDA (380 and 655, 385 and 386, 336, 337 i 338, 388 and 648, 658), but in a way that offers access to the relevant dictionaries. The tools for global transforming of records designed according to existing rules to new rules, based on recommendations in the extend of issues of adaptation of RDA format are also crucial.

The Academic Library is in the process of introducing changes, cataloguing persons are considering the possibility of conducting retrospective irrigation of descriptions. Employees of the Department of Collection and Development of the Academic Library decided to seek opinions of other cataloguing persons working in libraries of state higher vocational schools in Poland.

Material i metoda

W badaniach zastosowano ankietę zawierającą pytania dotyczące rodzaju stosowanego języka informacyjno-wyszukiwawczego, opinii na temat DBN, stosowania elementów RDA etc. Ankieta została wysłana do 33 bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych, otrzymaliśmy odpowiedzi z 14 bibliotek (42%). Ankieta zawierała 12 pytań, ostatnie pytanie dotyczyło nazwy biblioteki. Odpowiedzi na pytania udzielano poprzez kliknięcie jednej lub kilku odpowiedzi, w pytaniu 2, 9 i 11 należało wpisać odpowiedź. Ankietowani byli dwukrotnie prośeni o dłuższą wypowiedź i opinię.

Wyniki

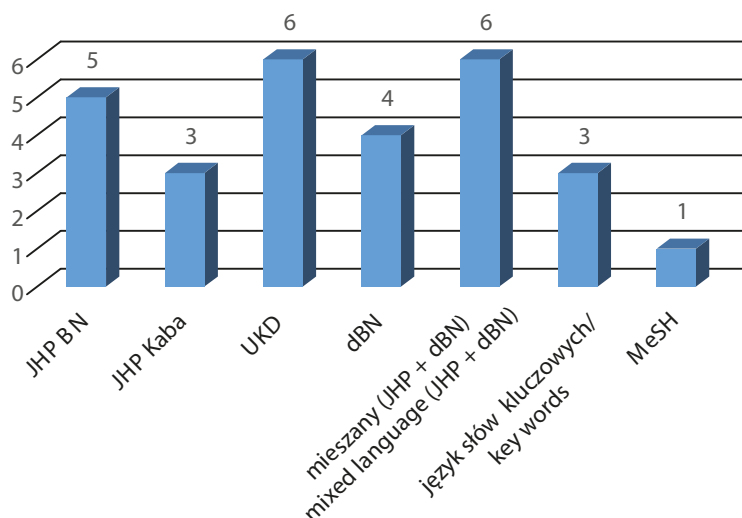
Pierwsze pytanie ankiety dotyczyło rodzaju języka informacyjno-wyszukiwawczego stosowanego do opracowania zbiorów. Respondenci wskazywali na dwa albo trzy języki informacyjno-wyszukiwawcze. W trzech bibliotekach stosowany jest tylko jeden język, który jest tzw. językiem mieszanym, czyli dana instytucja stosowała JHP BN, a następnie rozpoczęła opracowanie w dBN. W rezultacie część zbiorów posiada słownictwo JHP BN, a część dBN, stąd nazwa „mieszany”. Część respondentów nie zaznaczyła tej odpowiedzi, w tych przypadkach wybrano dwa języki tzn. JHP BN i dBN. Można się domyślać, że bieżące dokumenty są opracowywane w dBN, a wcześniejsze pozostały w JHP BN i nie będą meliorowane retrospektywnie. Można jednak tę odpowiedź zinterpretować inaczej, a mianowicie do opracowania stosowane są dwa języki jednocześnie i JHP BN jest nadal kontynuowany. Opisy dokumentów zawierające leksykę dBN mogły zostać uzupełnione złożoną składnią JHP BN. Poszczególnym deskryptorom przyporządkowano

Material and methods

The method of surveys containing questions about the kind of used language of information and search, opinion about DBN, use of RDA elements, etc. was applied in research. The survey was sent to 33 state libraries of higher vocational schools; we received answers from 14 libraries (42%). The survey contained 12 questions, whilst the last question concerned the name of the library. The answers to the questions were granted by clicking on one or more answers; in questions 2, 9 and 11 a reply had to be entered. The respondents were asked twice for a longer reply and opinion.

Results

The first question of the survey concerned the kind of information and search language used to develop the collections. The respondents pointed to two or three information and search languages. In case of three libraries only one language is used, which is the so-called mixed language, thus a given institution used LSP NL, and then started to develop dBN. As a result, a part of the collection maintains LSP NL vocabulary and another part - dBN, hence the name "mixed". Part of the respondents did not mark this answer; in these cases, two languages were chosen i.e. LSP NL and DBN. One may guess that the current documents are developed in dBN, and the earlier remained in LSP NL and will not be reclaimed retrospectively. However, this answer can be interpreted in a different way, namely: two languages are applied for elaborations simultaneously and LSP NL is still continued to be applied. Descriptions of documents containing the lexis of dBN may have been supplemented by the complex syntax of LSP NL. Particular descriptors



Rycina 1. JIW stosowane do opracowywania zbiorów w Bibliotekach PWSZ

Figure 1. JIW used to develop collections in the HVS Libraries

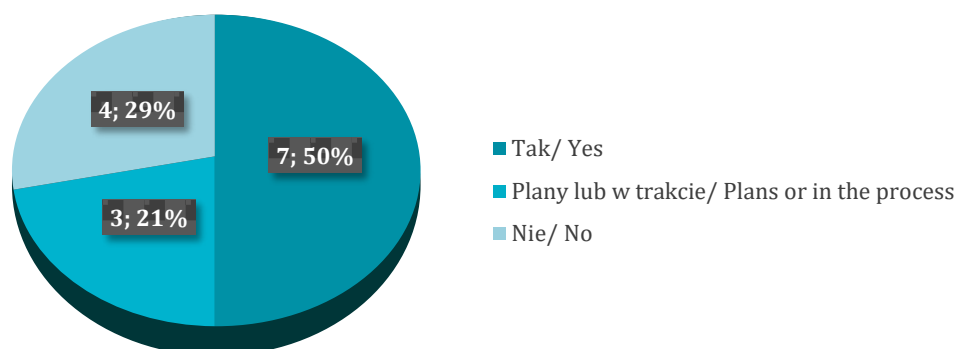
Źródło: Opracowanie własne

Source: own elaboration

zatem określniki stosowane w gramatyce pozycyjnej nierozwijanego już przez BN języka. Rycina 1 prezentuje odpowiedzi respondentów dotyczące stosowania JIW.

JHP BN stosowany jest w 5 bibliotekach, dBN w 4, „język mieszany” wskazało 6 respondentów. UKD wykorzystywane jest do opracowania zbiorów w 6 instytucjach, język MsSH stosowany jest w jednej bibliotece, JHP KABA w 3. podobnie jak słowa kluczowe.

Pytanie drugie miało na celu uzyskanie odpowiedzi związanej ze stosowaniem dBN oraz planów związanych z dBN w przyszłości.



Rycina 2. Stosowanie dBN w bibliotekach PWSZ

Figure 2. The use of dBN in the HVS Libraries

Źródło: Opracowanie własne

Source: own elaboration

W 7 bibliotekach państwowych wyższych szkół zawodowych stosuje się już dBN do opracowania zbiorów, 3 biblioteki planują w przyszłości wykorzystywanie dBN do opracowania, a 4 biblioteki nie mają takich planów. Z ankiety wynika, że 70% bibliotek stosuje albo będzie w przyszłości wykorzystywać dBN w procesie opracowywania swoich zbiorów, jest to bardzo pozytywny wynik. Dwie biblioteki, które planują stosowanie dBN tak uzasadniają swoją decyzję:

„Tak, planujemy. Deskryptory umożliwią czytelnikom szybsze i łatwiejsze wyszukiwanie”

„Tak. Dostosowanie i ujednoczenie zasad wyszukiwania do wytycznych BN”.

Jedna z bibliotek, która nie planuje stosowania dBN, wyjaśniła to w następujący sposób:

„Raczej nie. Wiele działań i rozwiązań jest nieprzemyślanych, niepraktycznych, które nie ułatwiają, a czasami wręcz utrudniają użytkownikowi, korzystanie ze zbiorów”.

Widać, że zdania są bardzo podzielone, dBN wzbudza wiele kontrowersji.

Kolejne pytanie dotyczyło zasad RDA, większość respondentów (73%) stosuje wybrane elementy standardu RDA w procesie katalogowania. Motywem przewodnim działań bibliograficznych związanych z RDA, ma być dobro użytkownika. Słow-

were allocated predetermineders used in the positional grammar of no longer developed language NL. Figure 1 presents the answers of respondents concerning the use of JIW.

LSP NL is used in 5 libraries, dBN in 4, “mixed language” was indicated by 6 respondents. UKD is used to develop collections in 6 institutions, the language MeSH is used in one library, JHP KABA - in 3 similar as keywords.

The second question was aimed at obtaining the answer related to the use of dBN and plans for dBN in the future.

In 7 state libraries of higher vocational schools dBN is already used to develop collections, 3 libraries are planning to use dBN in the future, and 4 libraries don't have such plans. The survey shows that 70% of libraries use or will use dBN in the future in the process of developing their collections, which is a very positive result. 2 libraries which plan to use dBN justify their decision in this way:

“Yes, we are planning. The descriptors will allow readers for a faster and easier search”

“Yes. Adaptation and harmonizing the rules of search to Guidelines of NL”.

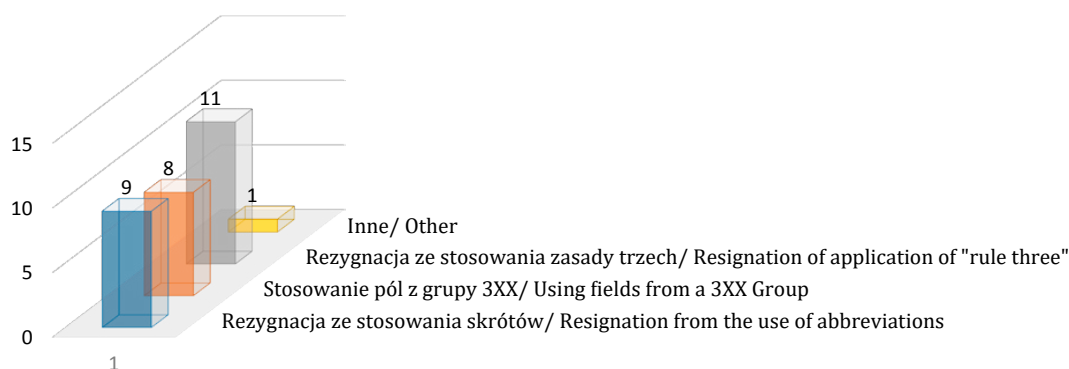
One of the libraries which doesn't plan to use dBN explained this in the following way:

“I don't think so. Many actions and solutions are ill-considered, impractical, which doesn't facilitate, and sometimes even hinders the use of collections”.

It shows that opinions are very divided and that dBN evokes many controversies.

The subsequent question concerned RDA rules, while the majority of respondents (73%) uses selected elements of the RDA standard in the process of cataloguing. The main theme of bibliographic activities connected with RDA, is to be the user's good. The vocabulary used in the descriptions and access points should be consistent

nictwo stosowane w opisach i w punktach dostępu powinno być zgodne ze słownictwem używanym przez większość użytkowników. Ta zgodność ze słownictwem użytkownika oznacza m.in. w RDA rezygnację ze skrótów w opisie, które mogłyby być niezrozumiałe dla odbiorcy. Perspektywa użytkownika zdominowała postanowienia RDA. W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o zaznaczenie, które wybrane elementy standardu RDA wykorzystują w procesie opracowania. Rycina 3 prezentuje dane dotyczące odpowiedzi na to pytanie.



Rycina 3. Stosowanie elementów RDA w bibliotekach PWSZ

Figure 3. The use of RDA elements in HVS Libraries

Źródło: Opracowanie własne

Source: own elaboration

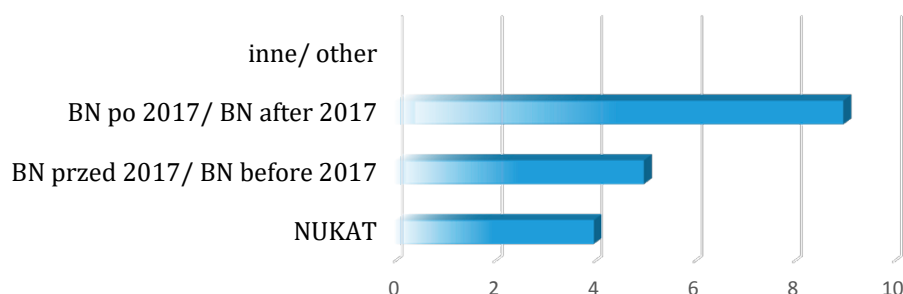
Najwięcej, bo 11 bibliotek zrezygnowało ze stosowania „zasady trzech”, czyli podawania wyłącznie najwyżej trzech autorów. W opisie bibliograficznym znajdują się wszystkie nazwiska twórców danego dzieła. Rezygnację ze stosowania skrótów zadeklarowało 9 bibliotek. 8 bibliotek stosuje pola z grupy 3XX. Wymienione 3 zasady RDA stosuje 6 bibliotek. Niektóre biblioteki wskazały tylko dwie zasady; 5 bibliotek stosuje tylko jedną z wymienionych zmian. Trudno wytłumaczyć, dlaczego biblioteki wybierają tylko jedną albo dwie zasady a pomijają trzecią, dlaczego rezygnują z „zasady trzech”, a nadal stosują skróty. Można domniemywać, że wynika to z obaw bibliotekarzy przed niespójnością danych w katalogach. Po pierwsze – rezygnacja ze stosowania „zasady trzech” pociąga za sobą konieczność tworzenia dodatkowych punktów dostępu dla twórców wymienionych w strefach odpowiedzialności. Granulacja danych pociąga za sobą dłuższy czas opracowania. Po drugie – stosowanie pól z grupy 3xx może być niezrozumiałe dla bibliotekarzy, co pociąga za sobą niechęć do stosowania tych pól przy opracowaniu z autopsji lub usuwaniu ich w rekordach pobieranych przez protokół z39.50. Dodatkowo pola 336, 337 i 338 nie mają zdefiniowanych faset w OPAC. Niestosowanie skrótów w opisach wydaje się w tym kontekście trudne do jednoznacznego wytłumaczenia. Być może chodzi o przyzwyczajenia bibliotekarzy lub stosowanie

with the vocabulary used by the majority of users. This compliance with the vocabulary of user means, i.e. in the RDA, resignation from abbreviations in the description which could be unclear for the recipients. The perspective of the user dominated the provisions of the RDA. In the next question, the respondents were asked to mark, which selected elements of the RDA standard they tend to apply in the process of development. Figure 3 presents data concerning answers to this question.

The majority, constituting 11 libraries, resigned from the use of “the rule of three”, thus displaying only three authors at most. In the bibliographic description one may find the names of authors of a given work. The resignation from the use of abbreviations was declared by 9 libraries. 8 libraries use fields from the group of 3XX. The above stated 3 rules of RDA are applied by 6 libraries. Some libraries have pointed out only two rules; 5 libraries use only one of the mentioned changes. It is hard to explain why libraries choose only one or two rules and omit the third one and why they have resigned from “the rule of three” and still use abbreviations. It may be presumed that this results from librarians’ fear of inconsistency of data in the catalogues. Firstly, resignation from using “the rule of three” implies the need for creation of additional access points for authors mentioned in the zones of responsibility. The granulation of data entails longer time of development. Secondly - the use of fields from group 3xx can be confusing for librarians, which entails unwillingness to use these fields in development from autopsy or remove them in downloaded records by the protocol 39.50. Additionally, fields 336, 337 and 338 do not have a defined facet in OPAC. Non-application of abbreviations in descriptions seems in this context difficult to be explained unambiguously. Perhaps this is a matter of librarians’ habits or use of printed

drukowanych kart katalogowych, dla których skrót w opisach dokumentów były stosowne.

W kolejnym pytaniu należało wskazać bazy CKHW, z których katalogerzy korzystają w procesie opracowania. Rycina 4 prezentuje wyniki.



Rycina 4. Wykorzystanie baz CKHW

Figure 4. Use of CKHW databases

Źródło: Opracowanie własne

Source: own elaboration

Najwięcej, bo 9 bibliotek korzysta z CKHW BN po 2017 r. tzn. połączonych kartotek formalnej i rzeczowej, 5 bibliotek z CKHW BN przed 2017 r. nieaktualizowanej, zawierającej osobne kartoteki, 4 biblioteki korzystają z CKHW NUKAT, przy czym należy dodać, że niektóre biblioteki wykorzystują dwie z wymienionych kartotek, jedna biblioteka posługuje się trzema kartotekami. W procesie katalogowania przy zbieraniu danych i analizie warto wykorzystywać wiele dostępnych źródeł i kartotek.

Na pytanie, czy modyfikujecie Państwo lokalne Kartoteki Haseł Wzorcowych (KHW) pod kątem nowego słownika 57% respondentów, czyli 8 bibliotek odpowiedziało pozytywnie, 43%, czyli 6 bibliotek negatywnie. Natomiast na pytanie 7, czy retrospektywnie dokonujecie Państwo zmian w opisach bibliograficznych pod kątem zmiany modelu opracowania, tylko 3 biblioteki dały pozytywną odpowiedź, podczas gdy aż 11 instytucji nie dokonuje retrospektywnych zmian. Wynika to zapewne z braku czasu, który katalogerzy muszą wykorzystać na dokonywanie opisów wpływających na bieżąco zbiorów.

Pytanie 8 ankiety czy i gdzie uzyskaliście Państwo pomoc merytoryczną w zakresie zmian związanych z nowymi zasadami 64%, czyli 9 bibliotek nie otrzymało pomocy merytorycznej 1 biblioteka uzyskała wsparcie ze strony NUKAT a 4 z Biblioteki Narodowej. Dużą pomocą merytoryczną jest serwis internetowy BN, który jednakże nie jest aktualizowany oraz filmy ze szkoleń.

Kolejne dwa pytania ankiety dotyczyły technicznych aspektów, który zintegrowany system biblioteczny dana instytucja posiada oraz, czy ten system jest przystosowany do wyszukiwania fasetowego. Stosowanie standardów RDA i dBN jest zasadne znacznie bardziej, kiedy system daje możliwość wyszukiwania z wykorzystaniem zawężania wyników

catalogue cards for which abbreviations in the descriptions of document were relevant.

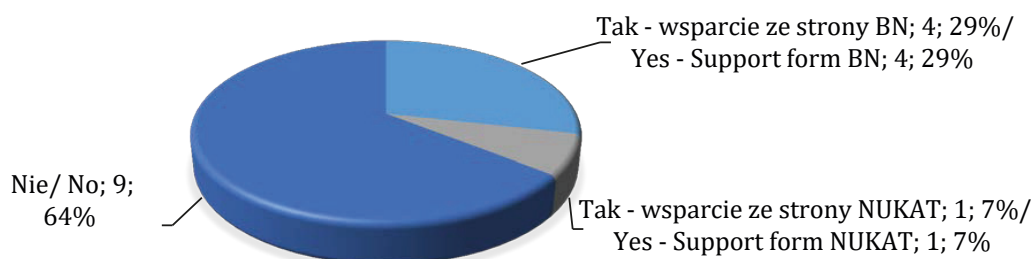
In the next question the recipients had to point the bases of CKHW, which the cataloguing persons use in the process of development. Figure 4 presents the results.

Most libraries, in the number of 9, have been using CKHW NL from after 2017, i.e. combined formal and material files, 5 libraries have used CKHW NL from before 2017, not updated, containing separate files, 4 libraries use CKHW NUKAT, and it should be added that some libraries use two of the mentioned files, while one library uses three files. In the process of cataloguing during the collection and analyses of data, it is worth to use many of the available sources and files.

When asked: do you modify your local Files of Model Passwords (FMP) with regards to new dictionary, 57% of respondents, thus 8 libraries, answered positively, whilst 43%, thus 6 libraries, answered negatively. However, in case of question 7: do you retrospectively make changes in bibliographic descriptions with regard to changing the model of development, only 3 libraries gave a positive answer, while as many as 11 institutions do not make retrospective changes. This results probably from the lack of time, which the cataloguing persons must use to make descriptions of continuously incoming collections.

Question 8 within the survey whether and where one received professional assistance in the scope of changes related to the new rules, 64%, thus 9 libraries didn't receive professional assistance, 1 library received support from NUKAT and 4 from the National Library. A significant professional assistance is the internet service NL, which however isn't update, further to video materials from trainings.

The next two questions of the survey referred to the technical aspects, which integrated library system does a given institution possess and whether this system is adapted to faceted search. The use of standards of RDA and dBN is justified much more when the system gives the possibility to



Rycina 5. Pomoc merytoryczna

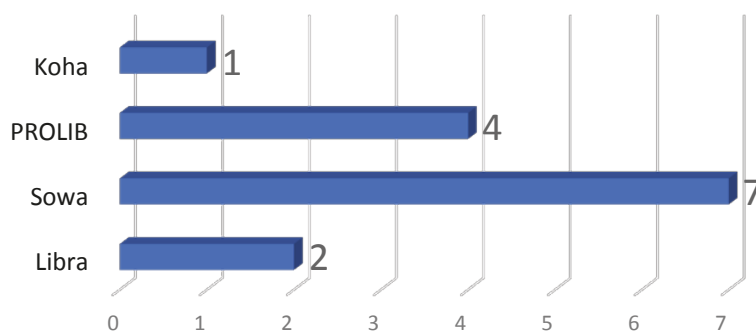
Figure 5. Factual assistance

Źródło: Opracowanie własne

Source: own elaboration

za pośrednictwem faset. Większość z ankietowanych bibliotek pracuje w systemie SOWA, ale tylko 2 biblioteki mają wdrożone nowe oprogramowanie SQL Premium umożliwiające wyszukiwanie fasetowe. Rycina 6 przedstawia wyniki dotyczące rodzaju systemu bibliotecznego.

search with the use of narrowing down the results through facet. The majority of surveyed libraries work in the SOWA system, but only 2 libraries have implemented new SQL Premium software allowing for the faceted search. Figure 6 presents results concerning the kind of library system.



Rycina 6. Systemy biblioteczne stosowane w bibliotekach PWSZ

Figure 6. Library systems used in HVS Libraries

Źródło: Opracowanie własne

Source: own elaboration

Według odpowiedzi na pytanie 10 możliwość wyszukiwania fasetowego posiada 5 bibliotek. System Koha i SOWA SQL Premium pozwala na wyszukiwanie fasetowe, dotyczy to trzech instytucji. Analiza katalogów w dwóch bibliotekach, które odpowiedziały pozytywnie na to pytanie, pokazała, że wersja oprogramowania, które wykorzystują te biblioteki nie pozwala na zawężanie wyników za pomocą faset. Biblioteka Narodowa 19 XII 2014 r. uruchomiła nowe narzędzie przeszukiwania zbiorów Encore dostarczane przez firmę Innovative Interfaces Inc. które było motorem zmian, a do jego możliwości dopasowuje się dane biblioteczne. Zmiana oprogramowania wymaga dużych nakładów finansowych, na które czasami trzeba długo czekać, nie wszystkie biblioteki mogą to zrealizować.

W ostatnim pytaniu ankietowani zostali poproszeni o opinię na temat DBN. Większość odpowiedzi była pozytywna np.

According to the answers to question 10, the possibility of faceted search is at disposal of 5 libraries. The system of Koha and SOWA SQL Premium allows for the faceted search, which relates to three institutions. An analysis of the catalogues in case of two libraries, which answered this question positively, showed that the version of software which is applied by these libraries does not allow for narrowing down the results through facet. On 19 December 2014, the National Library launched a new tool of searching collections Encore, provided by Innovative Interfaces Inc., which was a driving force of the change and to the possibilities of which library data are adopted. The change of software requires substantial financial resources which sometimes have to be awaited for a long time and, ultimately, not all libraries can realize it.

In the last question, the respondents were asked for their opinion on DBN. The majority of answers were positive, i.e.:

„Język Deskryptorów BN jest bardzo przyjazny użytkownikom ze względu na możliwość pełnego wykorzystania systemu wyszukiwania fasetowego oraz ze względu na terminologię stosowaną przez użytkowników na co dzień”.

Oczywiście, jeżeli posiada się oprogramowanie umożliwiające wyszukiwanie fasetowe.

„Katalogowanie nie stwarza większych problemów, słowniki deskryptorów pól 3XX i 6XX znacznie usprawniają pracę. Deskryptory ułatwiają wyszukiwanie informacji, ponieważ język wyszukiwawczy jest zbliżony do naturalnego”.

„Deskryptory ułatwiają czytelnikom wyszukiwanie przedmiotowe w katalogach komputerowych”.

„Bardziej dostosowane do potrzeb odbiorców niż JHP, ułatwiają wyszukiwanie”.

Większość pozytywnych komentarzy podkreśla ułatwienie wyszukiwania i podniesienie trafności wyników, bardzo dobrze oceniane jest podobieństwo do języka naturalnego używanego przez użytkowników co było celem zmian, a mianowicie wyjście naprzeciw potrzebom wyszukujących informacji. W literaturze przedmiotu można znaleźć słowa krytyki dotyczącej zmiany nazwisk obcych na wersje spolszczone. Anna Stolarczyk podaje, że to nie powinno być sprawą pierwszorzędą, bo te nazwy występowały jako warianty w polu 400 i odsyłały do katalogu w wersji oryginalnej, podobnie odnosi się do zmiany nazwy w szyku naturalnym (Góry Świętokrzyskie zamiast Świątokrzyskie, Góry; 2015, 6).

Wśród odpowiedzi ankietowanych można również odnaleźć parę słów krytycznych np.

„Stosowanie dBN daje większe możliwości wyszukiwawcze, ale jest kilka mankamentów między innymi nie ma kompletnego słownika, w którym można sprawdzić, czy deskryptor jest prawidłowy, Biblioteka Narodowa stawia nacisk na profil zbiorów gromadzonych w bibliotekach miejskich, brakuje danych dla bibliotek akademickich, za mało dziedzin w deskryptorach ujęciowych etc.”.

„Krótkie, związane hasła, ale chyba za bardzo ogólne”.

„Akceptujemy ogólne zasady deskryptorów, jednak niektóre zmiany wydają się niepotrzebne lub nietrafione. W przypadku haseł przedmiotowych obawiamy się chaosu informacyjnego (zwłaszcza w odniesieniu do opisów retrospektywnych)”.

Ta ostatnia obawa jest bardzo słuszna, niestety nie da się uniknąć chaosu, trudno będzie dostosować opisy i zamienić hasła przedmiotowe na deskryptory w krótkim czasie, te zmiany to tytaniczna praca.

“The language of Descriptors NL is very friendly for users because of the possibility of full realization of the faceted search system and because of the terminology used by users on a daily basis”.

Of course, if you possess the software allowing for faceted search.

“Cataloguing doesn’t create bigger problems, dictionaries of the descriptors fields 3XX and 6XX significantly improve the work. Descriptors facilitate searching for information because the search language is similar to natural”.

“Descriptors make it easier for the readers to run an object search in computer catalogues”.

“More adapted to the needs of recipients than JHP, facilitate search”.

The majority of positive comments emphasized facilitating search and increasing accuracy of results; similarity to the natural language used by the users was well-assessed, which was the purpose of changes, namely in order to meet the needs of those who search information. In the subject literature one can find words of criticism related to the change of foreign names into Polish versions. Anna Stolarczyk indicates that this should not be the first-rate case, because these names occurred as variants in field 400 and referred to the catalogue in the original version, similarly, she refers to the change of name in the natural order (Góry Świętokrzyskie instead Świątokrzyskie, Góry; 2015, 6).

Among the answers granted by the respondents one can also encounter a few critical words, e.g.

“The use of dBN gives more possibilities of search, but there are some shortcomings, inter alia, there is no complete dictionary in which it can be checked whether the descriptor is correct, the National Library places emphasis on the profile of collections collected in municipal libraries, data are missing for academic libraries, too few fields in recognising descriptors etc.”.

“Short, concise passwords, but probably too general”.

“We accept the general rules of the descriptors, however, some changes seem to be unnecessary or wrong. In case of subject passwords, we fear of information chaos (especially with regard to retrospective descriptions)”.

This last fear is very justified, unfortunately chaos can't be avoided; it will be difficult to adapt descriptions and change the subject passwords to descriptors in a short time, these changes are a titanic work.

The comment on the generality of passwords is also very correct, especially when it comes to descriptor of field 658, the so-called domain-specific/recognising. The descriptors in principle

Uwaga dotycząca ogólności haseł też jest bardzo trafna, zwłaszcza jeżeli chodzi o deskryptor pola 658 tzw. dziedzinowy/ujęciowy. Deskryptory z zasady mają zawężać wyniki, tymczasem zakres deskryptorów dziedzinowych jest bardzo szeroki, na przykład w bibliotekach akademickich, które gromadzą zbiory medyczne deskryptor „Medycyna i zdrowie” znajdzie zastosowanie w tysiącach, milionach opisów.

Czynnikiem hamującym do przejścia na dBN może być niechęć do dokonywania kolejnej melioracji katalogów. Można oczywiście przyjąć zasadę „punktu zero” i nie dostosowywać opisów do nowych standardów, ale w ten sposób baza traci spójność. Ekonomiczność również nie jest argumentem za, bo charakterystyka dokumentu jest rozbita na wiele elementów zapisywanych w polach grupy 3XX i 6XX, dodano szereg nowych pól, których wypełnienie wymaga dłuższej i bardziej wnikliwej analizy dokumentu. Częściowym rozwiązaniem powyższego problemu mogą być globalne operacje dokonywane w katalogu, dotyczące przydzielania deskryptorów do wybranych zbiorów danych bibliograficznych. W systemie SOWA uruchomiono bowiem funkcjonalność pozwalającą na tworzenie kolekcji danych, którym możemy zbiorczo nadać deskryptory formy dzieła (380), gatunku (655), chronologii przedmiotowej i piśmienniczej (648, 388), odbiorcy (385) czy przynależności kulturowej dzieła (386). Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwe jest zgrupowanie danych w katalogu dla konkretnych faset, np. na podstawie nośnika czy przynależności do rodzaju literackiego. Wykonując operację system też automatycznie przydzieli odpowiedni piktogram w OPAC wskazujący na typ formalny dokumentu, a nawet usunie pole 245/h i zmodyfikuje zawartość pola LDR.

Decyzja o zmianie języka informacyjno-wyszukiwawczego nie jest łatwa, a późniejsza praca jest czasochłonna. Wciąż brakuje nam też oficjalnej literatury na temat zmian w opracowaniu, a dotychczasowe źródła wiedzy (przepisy.bn.org.pl) nie są aktualizowane i często przedstawiają sprzeczne ze sobą zasady. Pamiętajmy jednak o tym, że biblioteki nie mogą funkcjonować bez aktualizowanych na bieżąco kartotek haseł.

Wnioski

1. Biblioteki stosujące JHP BN decydują się na zmianę na dBN; argumentem jest fakt, że język dBN jest łatwiejszy w obsłudze dla użytkownika, a trafne wyniki wyszukiwania są najlepszym powodem przemawiającym za podjęciem trudu i zastosowaniem dBN do opracowania zbiorów we własnych bibliotekach.
2. Większość bibliotek (73%) stosuje wybrane elementy standardu RDA w procesie katalogowania, co potwierdza zasadność wprowadzenia nowych zasad katalogowania.

have to narrow results, meanwhile the range of domain-specific descriptors is very wide, for example, in academic libraries which collect medical collections the descriptor “Medicine and Health” will find its use in thousands, millions of descriptions.

The factor inhibiting the conversion into DBN may be unwillingness of making the next melioration of catalogues. Of course, one can adopt a rule of “zero point” and refrain from adapting descriptions to the new standards, but in this way the base loses its consistency. Efficiency is also not an argument in favour here, because the characteristic of a document is divided into many elements saved in the fields of groups 3XX and 6XX, while a range of new fields the fulfilment of which requires a longer and more careful study of the document was added. The partial solution to the above problem may be global operations made in the catalogue, related to assigning of descriptors to the selected collections of bibliographic data. In the SOWA system functionality allowing to create data collection was launched, thanks to which we can collectively assign descriptors of the work form (380), genre (655), chronology of object and writing (648, 388), the recipient (385) or cultural affiliation of the work (386). With this solution, it is possible to group data in the catalogue for specific facet e.g. on the basis of the medium or affiliation to the type of literary. The system, while performing operations, will also automatically assign the appropriate pictogram in OPAC, indicating the formal type of document, and even remove the field 245/h and modify the content of the field LDR.

Decision about changing informational-search language is not an easy one, and the subsequent work is time consuming. We are still missing official literature regarding changes in the development, and the existing sources of knowledge (przepisy.bn.org.pl) are not updated and often present rules which contradict each other. However, we must remember that libraries cannot function without up-to-date files of passwords.

Conclusions

1. Libraries using JHP NL decide to change to dBN; the argument in favour of this action is the fact that the dBN language is easier to use for the users, and the relevant results of search are the best reason in favour of taking the trouble and using dBN to develop collections in own libraries.
2. The majority of libraries (73%) uses selected elements of the RDA standard in the process of cataloguing, which confirms the validity of introducing new rules of cataloguing.
3. The results of the research should become an

3. Wyniki badań powinny być inspiracją dla producentów zintegrowanych systemów bibliotecznych do zintensyfikowania działań mających na celu zaproponowanie swoim odbiorcom tanich rozwiązań umożliwiających zastosowanie wyszukiwarek fasetowych.

inspiration for producers of integrated library systems to intensify their actions aimed at proposing its recipients cost-effective solutions allowing for the use of faceted search engines.

Literatura / References

1. Bojar, B. (red.). (2002). *Słownik encyklopedyczny informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych*. Warszawa: Wydawnictwo SBP.
2. Cichoń, M., Kalinowski, J., Federowicz, G. (2014). Katalogowanie oparte na encjach. *Rocznik Biblioteki Narodowej*, 45, 1-54.
3. Information behaviour of the researcher of the future. (2008). London: Department of Information Studies University College London. Pobrane z: <http://ciber-research.eu/download/20100301-GG2.pdf>
4. Koszowska, A. (2009). Społeczny OPAC – nowe trendy. Część 1. W: *Biblioteka 2.0 : Blog społeczności czytelników i bibliotekarzy cyfrowych*. Pobrane z: <http://blog.biblioteka20.pl>.
5. Matthews, J.R. (2011). *The Digital Library Survival Guide*. Carlsbad: EOS International.
6. Mituś, K. (2017). Deskryptory Biblioteki Narodowej – geneza, tło teoretyczne i krótkie omówienie nowego sposobu opisu rzeczowego. *Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych*, 23(1), 121-144.
7. Młodzka-Stybel, A. (2016). Dostęp do dziedzinowych zasobów informacyjnych z wykorzystaniem wyszukiwarki fasetowej. *Bezpieczeństwo Pracy*, 3, 26-29. <https://doi.org/10.5604/01377043.1196841>
8. *Online Catalogs: What Users and Librarians Want. An OCLC Report*. (2009). Dublin, Ohio: OCLC Online Computer Library Center, Inc.
9. Roszkowski, M. (2016). Resource Description & Access. Nowy paradygmat katalogowania? Pobrane z: https://documen.site/download/rda-resource-description-access_pdf. <https://doi.org/10.29085/9781856047159.001>
10. Skórka, S. (2014). Fasety na nowo odkryte. Integrowanie systemów nawigacji i organizowania informacji. *Zagadnienia Informacji Naukowej*, 54(2), 92-109.
11. Stanis, A. (2018). W pogoni za... użytkownikiem. Kierunki zmian w językach haseł przedmiotowych. *Bibliotekarz*. (7-8), 4-8.
12. Stolarczyk, A. (2015). Deskryptory Biblioteki Narodowej – niepokoje bibliotekarza praktyka... *Biuletyn EBIB*, 5, 1-8.